

Varakevade värvid

Kevad äratab meie meeled ja aiad. Lume sulades pistab kevad oma värvilised sõrmed mullast välja ja aed ärkab uude aastasse.

Tärgav loodus pakub värviküllust, mille talv kiivalt ära peitis: metsa-aeda kaunistavad sinililled, ülased ja värviliste lehtedega helmikpöörised, lillepeenras puhkevad õrnad lumikellukesed, krookused, sillad ning kirevates värvides pillerkaartavad priimulad.

Sekka veel mõned kirjude lehtede ning läikivate õitega Kaufmanni tulbid ja üldlevinud padjandtaimed, ning tundub, et midagi rohke- mat polegi enam võtta. Ometi pakub taimeriik veel palju tähelepanuväärivaid pikaalisi ning vähenõudlikke kevadlilli.

Adooniste soe kiirgus

Tõelised pärlid varakevadeses aias on adoonised (*Adonis*). Hellenistliku kultuuri maades sümboliseerib adoonis üürikest kevadist õitse- aega ehk noorust, mida tähistatakse suurte pidustustega.

Nii amuuri (*A. amurense*) kui siberi (*A. sibirica*) ning kevadadoonis (*A. vernalis*) on imeilusad varakevadel rikkalikult õitsevad pikaalised püsikud, kes võivad samal kohal kasvada aastakümneid. Nende suured säravkollased läikivad, justkui lakitud õied kiirgavad soojust ja elurõõmu.

Adoonised on päikeselilled, varjus ning sombuse ilmaga ei avane nad täielikult. Kõigi adooniste lehed on sulgjagused. Siberi ja kevadadoonise lehepuhmikud on ilusad sügise- ni, varaseima õitseja amuuri adoonise lehed kuivavad aga kesksuveks.

Adoonised vajavad lubjarikast mulda. Nad on täiesti külmakindlad ja talvituvad meil suurepäraselt, kuid kardavad kevadel seisvat vett.

Kahjuks on adooniseid võrdle- misi raske paljundada, sest jaga- mist taluvad nad halvasti, tavaliselt see ebaõnnestub.

Seemned peaks külvama enne täisküpsust ja laskma talvel läbi külmuda, siis taimed tärgavad järgmisel kevadel. Kas või korraks-

Kevadadoonise päikeselised õied.

REPRO

Kevadmaguna liigi imeilus lihtõis.

Täidisõieline sort 'Multiplex'.

ELLE AHSE

ki läbi kuivanud seemnest ei pruugi idaneda mitte ükski taim. Paaril korral olen leidnud aiast isekülvi teel tekkinud üksikuid taimi.

Puhasvalge kevadmagun

Aprilli keskel puhkeb teinegi vä- hem levinud sibullill – kevadma- gun (*Sanguinaria canadensis*). Oma haabituselt on ta väga oma- pärane: suured, hallikad, veid kar- vased lehed keerduvad ümber pu- hasvalgete õite justkui neid emma- tes ja kaitstes kurja eest. Kuigi liht- õieline liik ise on imeilus, väär- ib tä- helepanu ka tema ainus sort – täidis- õieline 'Multiplex'.

Kaunid lehed kuivavad kesksu- veks, aga kui ta on istutatud suure- mate püsikute vahele, ei jää tekki-

nud tühikud nähtavale. Kevadma- gun eelistab kasvada poolvarjus, suhteliselt huumusrikkas nõrgalt happelises kuni neutraalses mullas. Nagu enamik kevadlilli, ei talu ka tema seisvat vett ega liigniiskust.

Kevadmaguna paljunemisorgan on u 2 cm paksune risoom, mis peab mullas asetsema horisontaal- selt. Risoomi jagatakse suve teisel poolel või sügisel, igale tükile peab jääma vähemalt üks korralik pung.

Risoomitükid istutage 5–7 cm sügavusele üksteisest 20–25 cm kaugusele. Seemned külvake kohe pärast õitsemist, sest nad vajavad talvist külmaperioodi. Tõusmed on üsna kapriissed ja vajavad kasvami- seks väga ühtlast temperatuuri.

ELLE AHSE